

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

УДК 37.037 (075.3)

МАМЕШИНА М. А., МАСЛЯК І. П., ЖУК В. О.

Харківська державна академія фізичної культури

Стан та проблеми фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах

Анотація. Мета: вивчити стан та проблеми фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах. **Матеріал і методи:** у дослідженні приймало участь 29 вчителів фізичної культури м. Ізюм та Ізюмського району Харківської області. Використовувались наступні методи: теоретичний аналіз і узагальнення наукової літератури, опитування, математична статистика. **Результати:** встановлено, що більшість вчителів не зовсім задоволені ставленням учнів до процесу фізичного виховання, схильні до проведення відокремлених занять за гендерною ознакою, оцінюють здоров'я та рівень фізичної підготовленості учнів як «середній», вважають необхідним здійснення контролю за розвитком рухових здібностей та вказують на гостру нестачу комп'ютерних баз даних. Визначено, що у третині обласних загальноосвітніх навчальних закладах не здійснюється позакласна робота з фізичного виховання (можливо, через відсутність фінансування). **Висновки:** встановлено, що основними проблемами фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах є гостра нестача фінансування та недостатня матеріально-технічна спортивна база.

Ключові слова: фізичне виховання, загальноосвітні навчальні заклади, стан, проблеми.

Вступ. Стратегічним завданням розвитку фізичного виховання в Україні на сучасному етапі є засвоєння підростаючим поколінням українців цінностей фізичної та спортивної культури, які забезпечують зміцнення фізичного та морально-го здоров'я, підвищення розумової та фізичної працездатності дітей і підлітків.

Здоров'яформуюча функція фізичного виховання в сучасній освіті набуває особливого значення в умовах погіршення навколишнього середовища, шаленого потоку інформації, хронічної перевтоми, нерационального харчування тощо [10].

За останні роки відмічається ризик погіршення стану здоров'я підростаючого покоління. За даними наукових досліджень, з року в рік збільшується кількість учнів, які відносяться до спеціальної медичної групи. Серед захворювань частіше спостерігаються порушення постави, зору, захворювання серцево-судинної і дихальної систем, збільшується кількість учнів з неврозами та ожирінням [1; 2; 5].

На думку багатьох авторів, основними причинами такого становища є зниження рухової активності, інтересу до уроків фізичної культури і позакласних заходів, поширення шкідливих звичок, непопулярність здорового способу життя тощо [3; 5; 7; 8].

Недостатня рухова активність дітей є причиною зниження рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості та розумової працездатності. Як наслідок – збільшення кількості учнів, які не справляються з навчальними програмами, а понад 50% школярів мають недостатній рівень розвитку рухових якостей [4–6].

Для досягнення необхідного рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості та зміцнення здоров'я дітей і підлітків система фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах повинна забезпечувати високий руховий режим, який реалізується у процесі спеціально організованих занять фізичними вправами [11; 12]. Але для

реалізації зазначених положень одних традиційних уроків фізичної культури, передбачених навчальною програмою, вельми недостатньо [9; 10; 13]. З метою підтримки високої працездатності організму дитини потрібна щоденна фізична робота. Отже, потрібні додаткові форми фізичного виховання. Важливу роль у цьому відіграє позакласна спортивно-масова та фізкультурно-оздоровча робота [3].

Для більш ефективного поєднання навчальної та позакласної роботи особливого значення набуває поліпшення матеріально-технічного та фінансового забезпечення процесу фізичного виховання, насамперед у загальноосвітніх навчальних закладах, де безпосередньо і повинна формуватися всебічно розвинута, здорова нація.

Однак сучасні проблеми, які постають перед вчителями фізичної культури в процесі шкільного фізичного виховання, зокрема, обласних загальноосвітніх закладів, де спостерігається деякий дефіцит науково-методичного забезпечення та фінансування [8], висвітлені недостатньо, тому потребують більш ретельного вивчення.

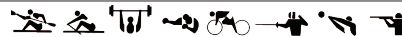
Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконується згідно з Тематичним планом науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2013–2015 рр. за темою 3.5.29 «Теоретичні та прикладні основи моніторингу фізичного розвитку, фізичної підготовленості та фізичного стану різних груп населення».

Мета дослідження: вивчити сучасний стан та проблеми фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах.

Матеріал і методи дослідження. Вивчення стану та сучасних проблем фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах проводилось серед вчителів фізичної культури м. Ізюм та Ізюмського району Харківської області. В опитуванні приймало участь 29 осіб віком від 22 до 58 років, які мають стаж роботи за спеціальністю від 1 до 32 років. Для здійснення дослідження використовувались наступні методи: теоретичний аналіз і узагальнення наукової літератури, анкетування, методи математичної статистики.

dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-3.009

© МАМЕШИНА М. А., МАСЛЯК І. П., ЖУК В. О., 2015

Результати дослідження та їх обговорення.

Результати проведеного анкетування свідчать про те, що 28% вчителів проводять 3 уроки фізичної культури на тиждень, 14% – 2 уроки за розкладом, а більшість респондентів (58%) зазначила, що кількість уроків на тиждень залежить від класу (рис. 1).

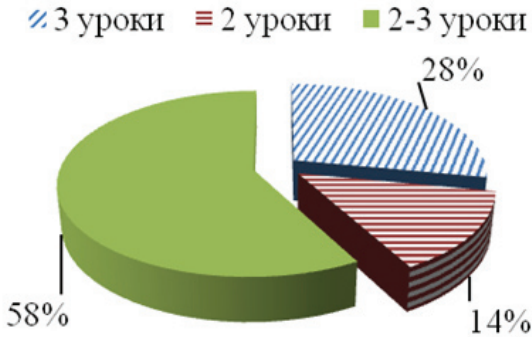

Рис. 1. Результати відповідей респондентів щодо кількості уроків фізичної культури (на тиждень)

При цьому 24% опитуваних вказують, що для вирішення завдань фізичного виховання необхідно 4 уроки на тиждень, 10% – 5 уроків, 4% – 6 уроків, а 62% вчителів вважають достатнім 3 уроки фізичної культури на тиждень (рис. 2).

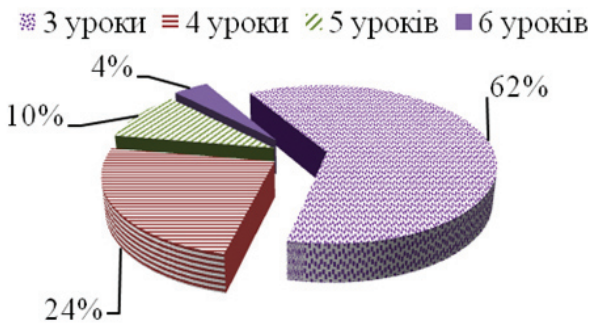

Рис. 2. Результати відповідей респондентів щодо необхідної кількості уроків фізичної культури (на тиждень)

У ході опитування нами виявлено, що лише 17% фахівців цілком задоволені відношенням учнів до уроків фізичної культури, 76% – не зовсім задоволені і 7% вчителів – зовсім незадоволені (рис. 3).

Аналіз відповідей щодо доцільності проведення окремих занять для хлопців і дівчат виявив, що більшість вчителів (59%) вважають за доцільне проведення окремих занять за гендерною ознакою, 38% зазначили, що проведення таких занять є недоцільним і 3% опитуваних не визначились з відповіддю (рис. 4).

Таким чином, можна резюмувати, що більшість вчителів вважає достатньою нормативну кількість уроків фізичної культури, не зовсім задоволені ставленням учнів до процесу фізичного виховання та схильні до проведення окремих занять для хлопців і дівчат.

Згідно з відповідями на питання щодо оцінки реального стану здоров'я та фізичної підготовленості

■ ЦІЛКОМ ЗАДОВОЛЕНІ
 ■ НЕ ЗОВСІМ ЗАДОВОЛЕНІ
 ■ ЗОВСІМ НЕЗАДОВОЛЕНІ

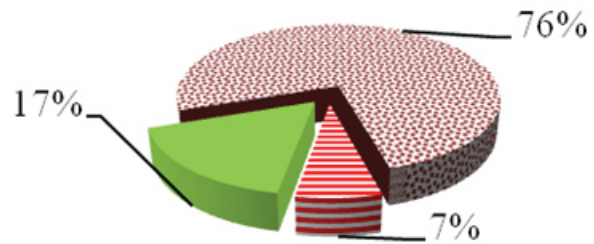

Рис. 3. Результати відповідей вчителів, що відображають відношення учнів до уроків фізичної культури

■ за окремі заняття
 ■ за спільні заняття
 ■ не визначились

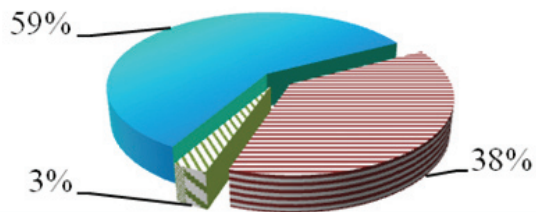

Рис. 4. Результати відповідей респондентів про доцільність проведення окремих занять за гендерною ознакою

школярів встановлено, що 17% вчителів оцінюють стан здоров'я учнів як низький (1 бал); 10% – нижче середнього (2 бали); 66% фахівців оцінили рівень здоров'я дітей як середній (3 бали) і тільки 7% опитуваних вважають, що здоров'я школярів відповідає вище середньому рівню (4 бали) (рис. 5).

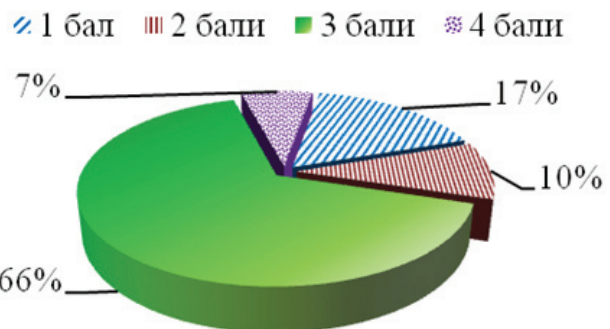

Рис. 5. Результати відповідей респондентів стосовно оцінки стану здоров'я учнів

Результати відповідей вчителів, що відображають відношення учнів до уроків фізичної культури. Стосовно рівня фізичної підготовленості школярів – 3% опитуваних зазначають, що він низький (2 бали), 69% оцінює як середній (3 бали), а 28% вчителів вважають достатнім (4 бали) (рис. 6).

Вивчаючи ставлення вчителів щодо доцільності проведення тестування та створення комп'ютерної бази даних фізичної підготовленості, виявлено, що більшість респондентів (86%) позитивно ставиться і вважає необхідним проведення тестування фізичної підготовленості учнів і тільки 14% вважає

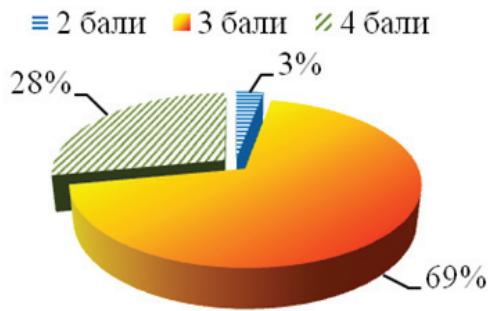

Рис. 6. Результати відповідей респондентів стосовно оцінки рівня фізичної підготовленості школярів

непотрібним (рис. 7). При цьому 66% фахівців мають потребу в комп'ютерній базі даних фізичної підготовленості школярів, але вказують на її відсутність, 24% мають часткову базу і тільки у 10% вчителів у школі є така база даних (рис. 8).

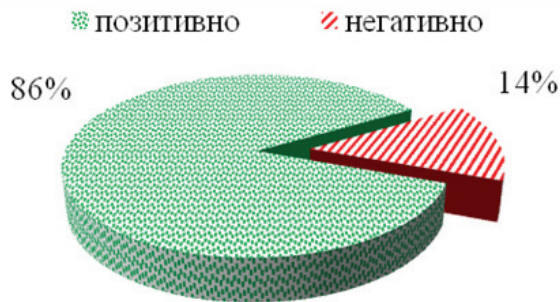

Рис. 7. Результати відповідей респондентів про доцільність проведення тестування фізичної підготовленості

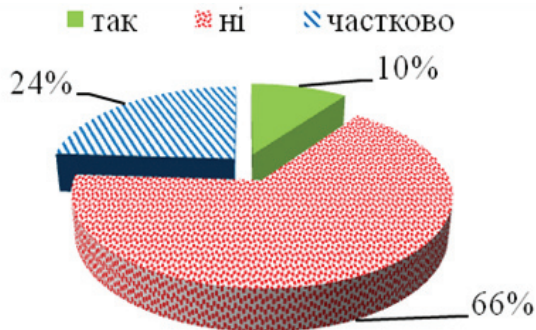

Рис. 8. Результати відповідей респондентів на питання: «Чи існує у школі комп'ютерна база даних фізичної підготовленості учнів?»

Виходячи з вищезазначеного, очевидно, що більша кількість фахівців оцінюють здоров'я та рівень фізичної підготовленості учнів як середній, вважають необхідним здійснення контролю за розвитком рухових здібностей та вказують на гостру нестачу комп'ютерних баз даних, які спрощують систему фіксації та спостереження за динамікою отриманих результатів, дозволяють більш ефективно планувати зміст занять та здійснювати контроль за навантаженням.

На наш погляд, на сучасному етапі важливою проблемою є фінансування фізичного виховання, наявність та стан спортивної бази даних навчального закладу. За результатами опитування, ми встановили, що тільки 3% фахівців задовольняє обсяг

коштів, який виділяється на придбання спортивного обладнання та інвентарю, 83% вчителів вважають, що коштів, які надходять, вельми не достатньо, а 14% опитуваних зовсім не отримують ніякого фінансування (рис. 9).

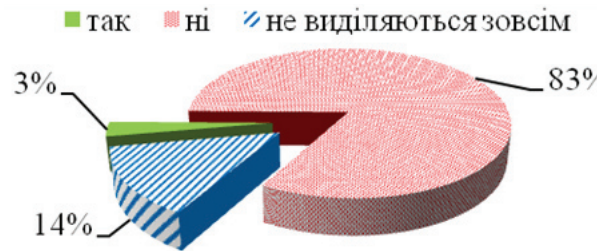

Рис. 9. Результати відповідей респондентів, що відображають, чи задовольняє їх обсяг коштів, який виділяється на фізичне виховання

Цікавими є дані щодо матеріально-технічного забезпечення обласних шкіл – 31% вчителів зазначили, що в їх розпорядженні є тільки спортивний зал; 28% – спортивний зал і спортивний майданчик; 12% вчителів – спортивний і тренажерний зал; 9% – спортивний зал і спортивне ядро; 7% – тільки спортивний майданчик; 7% – спортивний, хореографічний зали і спортивний майданчик, 6% – два зали і тир (рис. 10).

■ тільки спортивний зал

■ спортивний зал і спортивний майданчик

■ спортивний і тренажерний зал

■ спортивний зал і спортивне ядро

■ тільки спортивний майданчик

■ спортивний і хореографічний зали

■ два зали і тир

Рис. 10. Результати відповідей респондентів щодо матеріально-технічного забезпечення обласних шкіл

При цьому більша кількість вчителів (52%) оцінюють стан спортивної бази навчального закладу як незадовільний, а 48% фахівців вважає, що спортивна база їх навчального закладу знаходиться в задовільному стані (рис. 11). Таким чином, можна зауважити, що проблема, яка пов'язана з обмеженим фінансуванням, незадовільним станом та нестачею спортивних споруд у навчальних закладах вирішується недостатньо. На наш погляд, це впливає на якість та ефективність фізичного виховання школярів.

Важливим аспектом дослідження було вивчення стану позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах. За результатами опитування визначено, що 86% респондентів здійснюють секційну роботу в школі (21% проводять секції з волейболу, 35% – футболу, 14% – баскетболу, 10% – туризму, 3% – шахів, 3% – не вказали, яку саме секційну роботу вони здійснюють), а 14% вчителів такої роботи взагалі не проводять (рис. 12). При цьому 38% респондентів відповіли, що секційна робота входить до їх основного навантаження, 38% зазначили, що не входить до основного навантаження, 10% вчителів вважають її додатковим навантаженням, а 14% опитуваних зовсім не відповіли на це питання.

■ задовільно ■ незадовільно

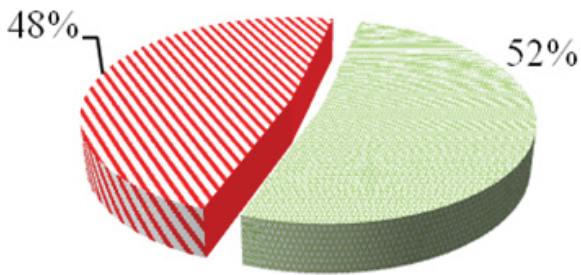

Рис. 11. Результати відповідей респондентів на питання: «Як Ви оцінюєте стан спортивної бази навчального закладу, де працюєте?»

▨ волейбол ▨ футбол
 ▨ баскетбол ▨ туризм
 ▨ шахи ▨ не вказали
 ▨ не проводять

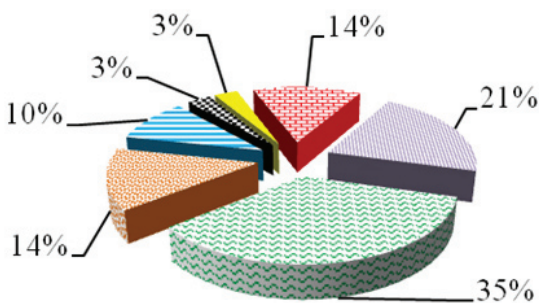

Рис. 12. Результати відповідей респондентів щодо здійснення секційної роботи в школі

Відносно організації та проведення спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів у школі, ми визначили, що 90% вчителів проводять понад 4-х позакласних заходів упродовж року; 7% – 3 заходи; 3% – один захід за навчальний рік. Щодо видів заходів – 66% респондентів зазначили, що це в основному змагання з видів спорту (волейбол, футбол, баскетбол), малі Олімпійські ігри, Козацькі розваги, День фізичної культури і спорту та спортивні свята, і, на жаль, 34% вчителів не визначили види заходів, які вони проводять. Аналіз отриманих відповідей свідчить про те, що в більшій кількості шкіл здійснюється

секційна, спортивно-масова та фізкультурна робота, яка сприяє підвищенню рухової активності та впливає на зміцнення здоров'я школярів. Але значний відсоток вчителів, які не змогли вказати, які саме заходи вони проводять, свідчить про те, що у третині обласних загальноосвітніх навчальних закладах позакласна робота з фізичного виховання взагалі не здійснюється (можливо через відсутність додаткової оплати роботи вчителів), що негативно відбивається на обсязі рухової активності дітей і, як наслідок, на рівні їх фізичної підготовленості і загальному стані здоров'я.

Проведений аналіз блоку питань щодо організації і проведення окремих занять з дітьми оздоровчої та спеціальної медичної групи, отримання допомоги в організації позакласної роботи, проведення пропагандистської та агітаційної роботи свідчить про те, що більшість вчителів (86%) не проводять окремих занять для дітей, які відносяться до оздоровчої та спеціальної медичної групи; 62% фахівців вказали, що отримують різноманітну допомогу в здійсненні спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи (28% вчителів отримують допомогу з боку дирекції школи і районного департаменту освіти, 28% – адміністрації школи та батьківського комітету, 6% респондентів не визначили, хто їм допомагає); а 38% опитуваних відповіли, що допомоги вони не отримують. Також більша кількість опитуваних (86%) проводить пропагандистську та агітаційну роботу серед учнів своїх шкіл у таких формах: 52% – перегляд відеоматеріалів, оформлення фотомонтажів на спортивну тематику, проведення бесід; 7% – тільки проведення бесід; 27% опитуваних не дали конкретної відповіді, внаслідок чого ми схильні вважати, що цей відсоток респондентів ніяку пропагандистську та агітаційну роботу не здійснюють.

Таким чином, можна зробити висновок, що більшість фахівців отримують допомогу в організації позакласної роботи. При цьому переважна кількість вчителів не проводять окремі заняття для дітей спеціальної медичної групи і не здійснюють пропагандистську та агітаційну роботу серед учнів з популяризації фізичної культури і спорту.

Стосовно пропозицій щодо покращення навчально-виховного процесу та позакласної роботи з фізичного виховання в школах, 27% вчителів вказують на необхідність покращення матеріальної бази школи, 7% – на збільшення фінансування, що забезпечить їм можливість оптимізувати процес фізичного виховання за рахунок впровадження нових нетрадиційних засобів (аеробіки, фітнесу тощо); застосування різноманітного спортивного інвентарю та обладнання, що сприятиме підвищенню інтересу до занять, розширенню видів спорту для секційної роботи тощо. На жаль, 66% вчителів утримались від надання пропозицій щодо підвищення ефективності фізичного виховання в їх навчальному закладі (рис. 13).

Аналіз результатів проведеного анкетування виявив ставлення та погляди вчителів фізичної культури на проблеми фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах м. Ізюм та Ізюмського району Харківської області.

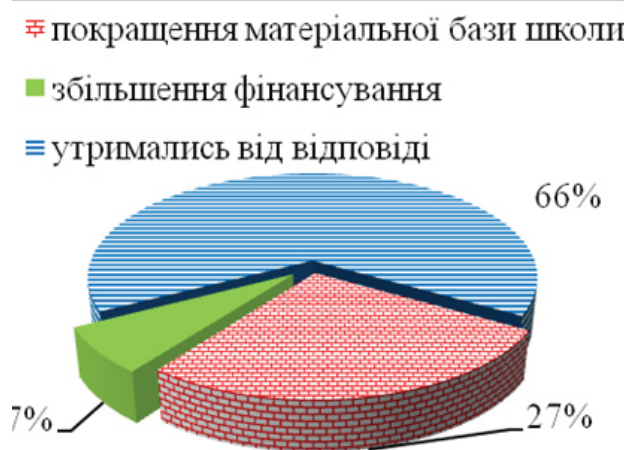

Рис. 13. Результати відповідей респондентів стосовно пропозицій щодо покращення навчально-виховного процесу та позакласної роботи з фізичного виховання в школах

Висновки:

1. У результаті проведених досліджень встановлено, що значна кількість вчителів (62%) для вирішення завдань фізичного виховання вважає достатнім проведення 3-х уроків фізичної культури на тиждень.
2. Опитування показало, що лише 17% фахівців цілком задоволені відношенням учнів до уроків

фізичної культури.

3. Встановлено, що більшість вчителів оцінюють стан здоров'я та рівень рухової підготовленості як середній і вважають необхідним проведення тестування рухових здібностей учнів.

4. У ході проведеного анкетування визначено, що 83% викладачів вказують на брак коштів, необхідних для придбання спортивного інвентарю, обладнання та утримання спортивної бази в належному стані. Відповідно 52% вчителів оцінюють стан спортивної бази школи як незадовільний.

5. Виявлено, що у третині обласних загальноосвітніх навчальних закладів не здійснюється позакласна робота з фізичного виховання.

6. У ході опитування визначено, що, на жаль, переважна кількість вчителів не проводять окремі заняття для дітей спеціальної медичної групи і не здійснюють пропагандистську та агітаційну роботу серед учнів з популяризації фізичної культури і спорту.

7. Встановлено, що основними проблемами, з якими стикаються вчителі фізичної культури, є гостра нехватка фінансування та недостатня матеріально-спортивна база загальноосвітніх навчальних закладів.

Перспективою подальшого дослідження у даному напрямку є проведення анкетування в інших містах та районах Харківської області для визначення стану і проблем фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах.

Список використаної літератури:

1. Бала Т. М. Зміна рівня фізичного здоров'я школярів 5-6-х класів під впливом вправ чирлідінгу / Т. М. Бала, І. П. Масляк // Молода спортивна наука України : [Збірник наукових праць з галузі фізичної культури та спорту]. – Львів, 2011. – Випуск 15. – Т. 2. – С. 10–15.
2. Бала Т. М. Зміна рівня фізичного здоров'я школярів 7-9-х класів під впливом вправ чирлідінгу / Т. М. Бала, І. П. Масляк // Спортивний вісник Придніпров'я. – Дніпропетровськ, 2011. – № 2. – С. 21–23.
3. Висилькова О. Досвід формування в учнів навичок здорового способу життя засобами фізичного виховання / О. Василькова // Фізичне виховання в школі. – 2007. – № 5. – С. 30–33.
4. Круцевич Т. Ю. Методичні рекомендації з комплексного тестування фізичного стану школярів в умовах фізичного виховання загальноосвітній школі / Т. Ю. Круцевич. – Київ : Науковий світ, 2006. – 24 с.
5. Круцевич Т. Ю. Управление физическим состоянием подростков в системе физического воспитания : автореф. дис. на соиск. науч. степени д-ра наук по ФВ и С : спец. 24.00.02 «Физическая культура, физическое воспитание разных групп населения» / Т. Ю. Круцевич. – Киев, 2000. – 44 с.
6. Кузьменко И. О. Оценка уровня развития координационных способностей школьников средних классов / И. О. Кузьменко, Л. Е. Шестерова // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2009. – № 1. – С. 9–12.
7. Мадейський Э. Мнения учащихся начальной школы в отношении содержания уроков физической культуры / Э. Мадейський, Г. Косиба, Я. Яворский // Теория и практика физической культуры. – 2013. – № 6. – С. 35–38.
8. Масляк І. П. Стан використання інноваційних підходів у фізичному вихованні обласних загальноосвітніх навчальних закладах / І. П. Масляк, М. А. Мамешина, В. О. Жук // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – № 6 (44). – С. 69–72. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2014-6.013
9. Масляк І. П. Оптимізація процесу фізичного виховання школярів молодших класів / І. П. Масляк // Теорія та методика фізичного виховання : Науково-методичний журнал. – Харків : ОВС, 2006. – № 3. – С. 5–8.
10. Масляк І. Шляхи вдосконалення змісту уроків фізичної культури у школярів молодших класів / І. Масляк // Молода спортивна наука України. – Львів, 2006. – Випуск 10. – Т. 1. – С. 44–50.
11. Мусхаріна Ю. Ю. Орієнтування майбутніх вчителів фізичної культури на зміцнення власного здоров'я / Ю. Ю. Мусхаріна, В. В. Бабак, Ю. В. Буров, С. О. Чернобай // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 12. – С. 47–52.
12. Назаркіна Н. И. Проблемы модернизации урока физической культуры / Н. И. Назаркіна // Физическая культура в школе. – 2012. – № 5. – С. 24–25.
13. Шестерова Л. Е. Шляхи вдосконалення змісту уроків фізичної культури в загальноосвітній школі / Л. Е. Шестерова // Теорія та методика фізичного виховання. – Харків : ОВС, 2003. – № 2. – С. 18–20.

Стаття надійшла до редакції: 12.05.2015 р.

Опубліковано: 30.06.2015 р.

Анотація. Мамешина М. А., Масляк І. П., Жук В. О. Состояние и проблемы физического воспитания в областных общеобразовательных учебных заведениях. Цель: изучить состояние и проблемы физического воспитания в областных общеобразовательных учебных заведениях. **Материал и методы:** в исследовании принимало участие 29 учителей физической культуры г. Изюм и Изюмского района Харьковской области. Использовались следующие методы: теоретический анализ и обобщение научной литературы, опрос, математическая статистика. **Результаты:** установлено, что большинство учителей не совсем удовлетворены отношением учеников к процессу физического воспитания; склонны к проведению отдельных занятий по гендерному признаку; оценивают здоровья и уровень физической подготовленности учащихся

как «средний»; считают необходимым осуществление контроля за развитием двигательных способностей и указывают на острый недостаток компьютерных баз данных. Определено, что в третьей части областных общеобразовательных учебных заведений не осуществляется внеклассная работа по физическому воспитанию (возможно, из-за отсутствия финансирования). **Выводы:** установлено, что основными проблемами физического воспитания в областных общеобразовательных учебных заведениях являются острая нехватка финансирования и недостаточная материально-техническая база.

Ключевые слова: физическое воспитание, общеобразовательные учебные заведения, состояние, проблемы.

Abstract. Memeshina M., Maslyak I., Zhuk V. State and problems of physical education in regional general education educational institutions. Purpose: to study a state and problems of physical education in regional general education educational institutions. **Material and Methods:** 29 teachers of physical culture of Izyum and Izyum district of the Kharkov region took part in the research. The following methods were used: theoretical analysis and generalization of scientific literature, opinion poll, and mathematical statistics. **Results:** it is established that most of teachers aren't absolutely satisfied with the relation of pupils to the process of physical education; they are inclined to carrying out separate classes on a sexual sign; estimate health and the level of physical fitness of pupils as "average"; consider that it is necessary to control the development of motive abilities and point to an acute shortage of computer databases. It is defined that there isn't out-of-class work on physical education (perhaps due to the lack of financing) in the third part of regional general education educational institutions. **Conclusions:** it is established that the main problems of physical education in regional general education educational institutions are an acute shortage of financing and an insufficient material base.

Keywords: physical education, secondary educational establishments, state, problems.

References:

1. Bala T. M., Maslyak I. P. *Moloda sportivna nauka Ukraini [Young sports science Ukraine]*, Lviv, 2011, Vol. 15, iss. 2, p. 10–15. (ukr)
2. Bala T. M., Maslyak I. P. *Sportivnyi visnik Pridniprov'ya [Sports Bulletin Dnieper]*, Dnipropetrovsk, 2011, vol. 2, p. 21–23. (ukr)
3. Visilkova O. *Fizichne vikhovannya v shkoli [Physical education in school]*, 2007, vol. 5, p. 30–33. (ukr)
4. Krutsevich T. Yu. *Metodichni rekomendatsii z kompleksnogo testuvannya fizichnogo stanu shkolyariv v umovakh fizichnogo vikhovannya zagalnoosvitniy shkoli [Guidelines for complex testing of the physical condition of students in terms of physical education secondary school]*, Kiiv : Naukoviy svit, 2006, 24 p. (ukr)
5. Krutsevich T. Yu. *Upravleniye fizicheskim sostoyaniyem podrostkov v sisteme fizicheskogo vospitaniya : avtoref. d-ra nauk po FV i S [Management of the physical condition of adolescents in the system of physical education : doct. of sci. thesis]*, Kyiv, 2000, 44 p. (rus)
6. Kuzmenko I. O., Shesterova L. Ye. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2009, vol. 1, p. 9–12. (rus)
7. Madeyskiy E., Kosiba G., Yavorskiy Ya. *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury [Theory and Practice of Physical Culture]*, 2013, vol. 6, p. 35–38. (rus)
8. Maslyak I. P., Mameshina M. A., Zhuk V. O. *Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin]*, Kharkiv, 2014, vol. 6 (44), p. 69–72, dx.doi.org/10.15391/snsv.2014-6.013 (ukr)
9. Maslyak I. P. *Teoriya ta metodika fizichnogo vikhovannya [Theory and methods of physical education]*, Kharkiv, 2006, vol. 3, p. 5–8. (ukr)
10. Maslyak I. *Moloda sportivna nauka Ukraini [Young sports science Ukraine]*, Lviv, 2006, Vol. 10, T. 1, p. 44–50. (ukr)
11. uskharina Yu. Yu., Babak V. V., Burov Yu. V., Chernobay S. O. *Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport]*, 2013, vol. 12, p. 47–52. (rus)
12. Nazarkina N. I. *Fizicheskaya kultura v shkole [Physical Culture in Schools]*, 2012, vol. 5, p. 24–25. (ukr)
13. Shesterova L. E. *Teoriya ta metodika fizichnogo vikhovannya [Theory and methods of physical education]*, Kharkiv, 2003, vol. 2, p. 18–20. (ukr)

Received: 12.05.2015.

Published: 30.06.2015.

Масляк Ірина Павлівна: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Масляк Ірина Павловна: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Irina Maslyak: PhD (Physical Education and Sport); Associate Professor Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-1306-0849

E-mail: ira.maslyak@mail.ru

Мамешина Маргарита Анатоліївна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Мамешина Маргарита Анатольевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Margarita Mameshina: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-7397-3805

E-mail: ira.maslyak@mail.ru

Жук В'ячеслав Олександрович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Жук Вячеслав Александрович: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Vjacheslav Zhuk: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-2373-582X

E-mail: zhukfv@gmail.com

Бібліографічний опис статті:

Мамешина М. А. Стан та проблеми фізичного виховання в обласних загальноосвітніх навчальних закладах / М. А. Мамешина, І. П. Масляк, В. О. Жук // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 3(47). – С. 52–57. – dx.doi.org/10.15391/snsv.2015-3.009

